

5. lekce (Bartoňkova skripta)

1. K uvedeným tvarům vytvořte imperfektum:

	imperfektum	překlad
defendunt	_____	_____
regis	_____	_____
eruditis	_____	_____
tribuimus	_____	_____
deletur	_____	_____
sunt	_____	_____
petunt	_____	_____
paremus	_____	_____
laudantur	_____	_____
sedes	_____	_____
colit	_____	_____
potest	_____	_____
scis	_____	_____
mittimus	_____	_____
mutatis	_____	_____
dormimus	_____	_____

2. K uvedeným tvarům vytvořte futurum I.:

	futurum I.	překlad
vivo	_____	_____
vincitis	_____	_____
agis	_____	_____
tribuimus	_____	_____
doces	_____	_____
adsumus	_____	_____
statuimus	_____	_____
parent	_____	_____
erratis	_____	_____
discit	_____	_____
clauditis	_____	_____
prosumus	_____	_____
munio	_____	_____
mittimus	_____	_____
canto	_____	_____
video	_____	_____

3. Určete slovesné tvary a přeložte je:

	osoba	číslo	způsob	čas	rod	konjugace	překlad
<i>laudat</i>	3.	sg.	ind.	préz.	akt.	1.	<i>on chválí</i>
dormiunt							
mittebatis							
claudet							

5. lekce (Bartoňkova skripta)

	osoba	číslo	způsob	čas	rod	konjugace	překlad
ducebatis							
necant							
este							
constituere							
agunt							
dormiam							
dividemus							
scribebamus							
lege							
prodestis							
curris							
pugnabas							
sentiant							
vincemus							
dicebas							
clamabit							
noces							
venitis							
videbo							
habebat							
munite							
vivite							
custodient							

4. Přiřaďte ke tvarům od slovesa scribere správný překlad:

scribam	budu psát
scribebam	napíše
scribo	píše
scribebat	píšeš
scribet	píšete
scribit	píšu
scribis	psal
scribite	psal jsem
scribebat	psali jsme
scribemus	piš
scribunt	budete psát
scribetis	psal
scribe	píšou
scribebamus	budeme psát

5. Doplňte tabulku a porovnejte:

<i>probo</i>	<i>habeo</i>	<i>scribo</i>
probabo		
		scribebam
probant		
	habebunt	

probabant		
	habet	
		scribet
probabat		
		scribimus
probabimus		
	habebamus	

6. Přeložte následující tvary a vysvětlete, čím se liší:

reget — delet — puniet
gere — lege — parte — tace — stulte
clamabo — probo — scribo — monebo — improbo
colam — ambulabam — naturam — audiam

7. Převeďte do minulosti a budoucnosti:

1. Homines miseros in foro vides et clamorem eorum audis.
2. Si amicis nostris obsunt, eos vituperamus
3. Valde delector litteris tuis, si eas lego.
4. Si bene laborant, non monentur.
5. Si dormimus, neque nocere neque prodesse possumus.
6. Hic rex bellum gerit, sed pacem optat. Multi autem verbis pacem petunt, sed bellum parant.

8. Nahrad'te zájmeno *is, ea, id* zájmenem *hic, haec, hoc*:

1. Ea femina mater mea est.
2. Ad eum curram.
3. Milites nostri eam urbem defendent.
4. Libros eorum noctu¹ legebam.
5. Rex id bellum gerebat.
6. Incolae eius urbis deos Romanorum non colebant.
7. Ea animalia in silva saepe videbam.
8. Iis hominibus verum² non dicam.
9. Voces earum puellarum non audiebamus.
10. Cives contra eos hostes pugnant.
11. Puer eam puellam amabat et dona ei portabat.

9. Přeložte pomocí *cum historicum*, pokud je to možné:

1. Když strážci spali, zloději kradli.³

¹ Ustrnulý tvar „v noci“.

² vĕrum, ĭ, n. „pravda“

³ zloděj: *fūr, fūris, m.*; krást, tj. páchat krádež: *furtum, ĭ, n. committō, ere.*

2. Když se nepřátelé přibližovali, naši vojáci opevňovali tábor.
3. Když uvidím tvoje děti, pozdravím je.
4. Když učitel vypravoval o slavných spisovatelích, žáci se smáli.
5. Když jezdci vítězili, naši vojáci žádali o mír.⁴

10. Doplňte správné tvary do vět a určete, o jaký typ věty se jedná:

1. Cives Romani consules petebant, ne bellum (*gerere*) _____ .
2. Parentes liberos mittebant, ut homines miseros (*adiuvare*) _____ .
3. Magistri discipulos saepe monebant, ut linguam Latinam industrie (*discere*) _____ .
4. Incolae urbis muros altos aedificabant, ne urbs oppugnari (*posse*) _____ .
5. Multos libros legebam, ne stultus (*esse*) _____ .
6. Viri docti cives orabant, ne homines improbos et malos consules (*creare*) _____ .
7. Milites Romanorum pontem custodiebant, ne hostes in urbem (*venire*) _____ .
8. Cicero valde optabat, ut Catilina procul ab urbe (*abesse*) _____ .

11. Proved'te rozbor vět a věty přeložte:

1. Mater pueris imperabat, ne in silva dormirent.
2. Milites Romanorum oppida multarum gentium expugnabant et milites earum vincebant.
3. Rex cum regina in arce alta beate vivebant et multos liberos habebant.
4. Scriptores de malis moribus civium semper scribebant et scribent.
5. Viri docti dominis persuadere non poterant, ne servos suos severe punirent.

12. Přeložte do latiny:

1. Když byli nepřátelé poráženi, posílali k Římanům posly, aby žádali o mír.
2. Kdybychom zachovávali nespravedlivé zákony, nebyli bychom dobrými občany.
3. Staří spisovatelé psali o původu mnoha národů.
4. Kdybyste zde byli, slyšeli byste křik mnoha ubohých lidí.
5. Toto jsou slavní Řečtí spisovatelé.

---

⁴ žádat o mír: *pācem petere*.

5. lekce (Bartoňkova skripta)

6. Káral jsem konzuly a senátory, protože jsem nemohl s klidnou myslí snášet křivdy na spojencích (*přel. prostým genitivem „spojenců“*).
7. Ve škole jsme byli často napomínáni, abychom neničili knihy a neuráželi školníka (*scholae custos*).
8. Jestliže děti řeknou pravdu, rodiče jim odpustí (*ignosco, ere*).
9. Nikdy nebudu schvalovat řeči a činy (*factum, i, n.*) těchto lidí.